

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt., félre 5 frt., negyedévre 2 frt. 50 kr. egy óra 1 frt.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

A szerkesztésért felelős a kiadó laptulajdonos:

Kutasi Imre.

Szerkesztő:

Katona Imre.

Szerkesztőség: Piacz-utca 1824. sz. Szikszay-féle ház.

Kiadóhivatal: Nagytemplom-tér, 318 sz. Sz. Nagy Károly ház.

Hirdetések a legmérsékeltébb árszámítás mellett vétetnek fel.

Egyes szám 4 kr.

A holt évad.

Debreczen, július 2.

Lesz ez idén holt saison? Aligha. A törvényhozás szünete, s a delegációsális tárgyalások befejezése legfőleg a politika központi intézésében idéz elő változást. De a kormány körében csak oly élénk tevékenység uralkodik a reformjavaslatok kidolgozása körül, akár a törvényhozás együtt ülése alatt. Sőt talán még élénkebb, a mennyiben képviselő- és főrendiházi ülések akadályozólag nem lépnek közbe. A vidék pedig minden szorgos mezei munka mellett is, folytonos mozgalomban marad a beszámoló beszédek, az egyházpolitikai kérdések, s a szélsőbal válsága miatt. Nem lesz az idén holt saison. Vagy legalább is nagyon rövid időre szorítkozik.

A kormányánál minden ressortban vannak félbe-szerbe maradt, vagy egészen előlről kezdendő javaslatok. Elég ezek közül a valuta befejezésére vonatkozó előterjesztésekre, a belügyminiszter közigazgatási javaslataira, az országos gazdaságtanácsban ép most tárgyalt gazdasági statisztikára, a félben levő igazságügyi törvényjavaslatokra, az ezredéves kiállítás előkészületeire, no meg a halasztást nem tűrő jelentékenyebb folyó ügyekre utalunk. Ezek is eléggé bizonyítják, hogy a míg egyik-másik törvényhatóság tisztviselői több-kevesebb szabadságidőt vesznek,

s bizonyára jól megérdemelt üdülésben részesülnek, addig a kormány büroiban a holt saison melegében is munka mellett görnyednek a tisztviselők.

A kormány körében az általános munka idejében is dolgoznak; de még jobban dolgoznak akkor, mikor más helyeken pihennek. A törvényhozás működése alatt épen e körülmény miatt; a törvényhozás szünete alatt azért, mert az adminisztratív ügyek ilyenkorra gyűlnek fel. A kormányt előbb a politika, azután az adminisztráció vsszi igénybe. Nagyon felreismeri a helyzetet, ki a kormány tagjai- és tisztviselőinek sorsát irigyli.

A fő- és székváros érdekessége azonban sokat veszít a holt saison alatt. — Csak annyi marad belőle, a mennyi a kormány működéséből tápot merithet. De a politika szünetel a központban, s máris érezhető, hogy e tekintetben a vidék foglalja el Budapest helyét. A hazatérő honatya, s az egymással küzdő és versengő pártok annyi felé ragadják magukkal a közvélemény érdeklődését, a hány felé szétmennek és megnyilatkoznak.

Az ország szeme eddig csak egy pontra volt irányozva: Budapestre. Csak ott történt minden, csak onnan vártunk mindent.

De a holt saison alatt minden nap más-más pontra kell figyelünk. — Ma a szolnoki beszámoló, holnap a kecskeméti

pártgyűlés, holnapután a debreczeni látogatás s így tovább.

Igaz, még Turin felé is kell tekintelnünk, mióta hazánk sorsát nemcsak Budapestről, Bécsből és Rómából, hanem Turinból is intézik. Sőt még ebből a turini konferenciából nő ki előreláthatólag a legtöbb anyag a holt saisonban rendszeren megszoruló újságírók számára.

Annyi bizonyos, hogy a szünet egyhangúságát leginkább a szélsőbal válsága töri meg, mely egyszersmind a közvéleményt is legtöbbet fogja foglalkoztatni. Hogy a turini tanácskozás mily fordulatot idéz elő e sokféleképen kommentált kérdésben, azt talán már néhány nap múlva megtudjuk a kecskeméti pártgyűlésen. De hogy valamely döntő megállapodás immár nagyon kívánatos, az kétségtelen. Semmi örömünk sincs abban, hogy a szélsőbal épen most, mikor a szabadelvű, demokratikus és nemzeti állam megteremtésére irányuló belreformjaink egy részében segítségünkre lehetne, belső egyenetlenségekkel paralizálja erejét s az ellenkező áramlatok vérszemre kapását s ezáltal elősegíti.

Higgyék el, semmi örömünk abban, ha a nemzetiségek, feudálisok, ultramontanok, reakzionariusok, federalisták és más hasonló Isten teremtményei tapasztalják, hogy egyenetlenkedéseinkkel dolgukat megkönnyítjük.

Ezért tehát csak örülnénk, ha a holt

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA.

Az utolsó akkord.

Langelot asszony harmincz éves csinos és üde nő, dalolva sűrűg és forog az étteremben.

Utolsó pillantást, a gazdasszony éles pillantását veti a fölterített asztalra, melyen minden évszakban virágoskor vidámitá föl a vendégek arczeit, igazolva egyuttal a házi asszony leleményességét.

Egyszerre csak visszafordul az asztaltól, fölismeri férje lépteit.

De alig lépett a szobába Langelot ur, neje már is így kiáltott föl:

— Mi a baj? Arczod egészen sápadt és komor?

— Jó hogy még csak sápadt és komor, kedves barátném, mikor az ember arról értesül egyszerre, hogy testvére megbukott és meghalt.

— Tesivéred? — Mondod? — Szegény barátom!

— Amint tudod, házassága nem sikerült. Művész lévén egész lényében, elfelejtett mindent s átadta magát azon örült szerelemnek, mely egész lényét eltöltte. Te csak névről ismerted nejét. Olasz nő volt, madonnai szépség, tehetséges zenész. Szemei büvölők voltak. Röviden szólva, kéréseim és atya akarata dacára nőül vette. És most sokkal ügyetlenebb lévén, sem hogy ügyeit rendezze s kétségbeesve neje halála fölött, öngyilkossá lett s most nekem kell ren-

dezni ügyeit... Hát tudod, őt is Langelotnak hívták...

— Igazad van barátom, mint a nemzetség, ugy a név is kötelez...

— És még valami...

— Micsoda? — kiáltott föl Langelot asszony nyugtalankodva férje habozása miatt.

— Nos, hát egy tizenkét éves beteges gyermeket hagyott hátra, puposat, ki nem képes magán segíteni.

— És te azt gondoltad, hogy a mi kötelességünk gondozni és örökbe fogadni a gyermeket — nemde?

— Igen!

— Jól van! Kitaláltad gondolatomat — szólt a fiatal nő, megcsókolván férjét. — Lásd, te o.y jó vagy, mint egy falat kenyér! Szegény gyermek! Fivére, bátyja lesz Clairetünknek!

Az árva örökbe fogadása tehát el lett határozva a két egyszerű és nemes szív által.

Langolet ur és asszony, tizenkét éves házasság, imádták három éves kis lényukat. Clairette, kinek születését oly nagyon óhajtották, gyenge alkatu — ideges gyermek volt és ennek folytán, mint az elkényeztetett gyermekek, zsarnoki uralmat gyakorolt szülei felett.

Nemsokára megérkezett Angelot Luczien, az örökbe fogadott gyermek halvány arczzal, pupos testtel. — Anyjának csábító szépségéből csak két nagy lángoló szemet örökölt, melyek megvilágítják fájdalmas arcját. Nem hozott az új otthonba mást, mint kedves hegedűjét, mit erősen a hóna alá szorítva tartott.

Ez ismeretlen gyermek megpillantásával a kis Clairette kiabálni és időgesen zokogni kez-

dett; de a kis unokatestvér, ki félénken csak félszemmel mert tekinteni a halvány és elkényeztetett leányra, megragadta hegedűjét és legszelidebb hangján így szólt:

— Hallgass ide, a hegedű énekelni fog... ne sirj!

— És — óh csodák csodája! — fiatal ujjai alatt, művészileg kezelt vonója alól egy dallam szállt föl, gyöngéd és mosolygó költemény, hasonló a szeretetteljes kedveskedéshez, melynek büvereje azonnal elcsitítja a kis leányt.

— Még! Még! Énekelj még! Jaj be szép zene! — könyörgött a kis Clairette, piczi tenyereit egymáshoz ütögetvén.

— És a csodálatos zeneeszközből bámulatos akkordok keltek, mikben a legkülönbözőbb érzelmek nyertek kifejezést: az anyai örökségből a vézna, pupos gyerek megőrizte a költői ihletet.

Ettől kezdve megdönthetetlen barátság fűződött a két gyermek között, mialatt az évek egymásután multak.

Luczienből fiatal ember lett s nagybátyja kereskedésében társ volt. Kitűnő segéd volt, — rendkívüli tehetséggel megáldva, de azért nem hanyagolta el a zenei tehetségét, mely idővel erősbödött kitűnő tanárok vezetése alatt.

— Tudod-e, — szólt hozzá nagybátyja nem egyszer — hogy te zeneköltő lehetnél, dicsőségeink egyike?

— Az én egyedüli dicsőségem az a tudat, — szólt szeliden Luczien — hogy Clairette elégedett.

A szegény ifju igazat beszélt; élete unoka nővérének mosolygásában rejlett.

Az ideges, elbeczézett leány is megnőtt idővel.

saison alatt a szélsőbal ügyei teljesen rendeztetnének.

Mert előttünk előbb való a haza érdeke a pártérdekeknél.

S ha mindkét részről váltig erősítik, hogy nem elvi, hanem csak személyes differenciák forognak fönn, a közvélemény el is várja tőlük, hogy komoly közérdekeket nem ejtenek el kicsinyes személyes ügyek miatt.

Okulhatnak az ultramontán Ungronpárt viselkedéséből, mely az anyapárt körül legyeskedik, hogy fuziójával elvágja az ujraegyesülés útját.

Ez a fuzió megerősítene a kormány egyházpolitikája ellenzékének posícióját.

— **A millenium és a szabadság-szobor.** A kormány, mint tudva van, ígéretet tett az iránt, hogy a jövő évi költségvetési előirányzat benyújtásakor részletes előterjesztést fog a képviselőháznak tenni a milleniális ünnepélyek programja tárgyában. Ezen ígéret beváltására nézve már meg is történtek az előkészítő intézkedések. Ellenzéki képviselői körökben, mint halljuk, felerősült az a terv, hogy szóba hozzák a házban ezen előterjesztéssel kapcsolatosan a szabadság szobor kérdését s követeljük, hogy az ünnepélyek programjába ennek a létesítendő monumentális szobornak a leleplezése is felvételessék.

— **Az államfogház-büntetés és a királyi ügyészek.** Az igazságügyminiszter elrendelte, hogy az államfogház igazgatója minden egyes, az államfogházba befogadott egyén befogadásának idejéről, ugyisint a büntetés leteltének időpontjáról is késelelem nélkül értesítse azon királyi ügyészt, kinek előterjesztésére a befogadást az igazságügyminiszterium meghagyta, vagy a kinek kezdeményezése alapján a bekísértetés történt.

— **Bukaresti lap vádjai.** A Bukarestben megjelenő L'Indépendance Roumaine ma ideérkezett száma a magyarországi románok sorsával foglalkozva, persze szörnyen siratja a szegény oláh testvéreket. Igen aggasztóknak mondja a magyarországi testvérekről érkező híreket. A hármasszövetség nagyon bántja a nevezett lapot; abszolúte örületesnek mondja azt a politikát, melybe a magyar politikai köiteriak meggondolatlan chauvinizmusa ragadtatta a magyar kormányt. Hagyományos előítéletek és tévelygések játszanak nagy szerepet Magyarországon és azért

Clairetteből Claire lett s joggal nevezték szépnek és hódítónak. Őszintén szerette unokafivérét. A Luczientől hallott első dallam emlékeiben előkelő helyet foglalt el és e dallamot a család körében — „Clairette dalának“ nevezték el.

E dal, mely egy mesternek dicsőségére vált volna, eleinte megszünteté a gyermek sirását, később kísérte őt minden dolgaiban és első élvezeteiben.

Aminék tehát előbb utóbb be kellett következni, bekövetkezett: egy nap Luczien bevalotta, hogy imádja Clairet.

Szegény föl merete emelni szeméit jótévője leányára. Unoka nővére volt igaz, de remélhetette-e ő, a pupos, hogy nőül megy hozzá e szép és előkelő hölgy? . . .

Bezárta titkát és fájdalomt szívébe és kedves hegedűje bizalmasa, titkárja, együtt sirt, — együtt zokogott vele.

Claire egyszerű és ártatlan kedélyével és lelkével Luczienben kedves, hű barátot birt, tanácsadót mindenben, ki előtte kitará szive legelrejtettebb gondolatait is s így elmondta azt is, hogy szerelmes Darbey Raulba és ösztönszerűleg így kiáltott föl:

— Luczien, huzd el nekem Clairette szép dalát!

Keserű guny!
A hegedű a szerelemről szól Luczien vértanui ujjai alatt.

Kevéssel ezután Claire férjhez ment Darbey Raulhoz.

nem oly jók a viszonyok Magyarország és Románia között. Ugy látszik, a Wekerle-kormány megfélekedve az ország külső érdekeiről, csak arra törekszik, hogy a fenyegetett belső állapotokon segítsen és irtó háborút indít a magyarországi román elem ellen. Csáky törvénye az Apponyi módosítványával a román iskolák bezárását rendeli el, a telepítési törvény közvetlen célja az ethnografikailag tisztán román területek magyarosítása; a minősíthetetlen harcrot a magyar kormány azzal akarja tetézni, hogy vád alá készül helyezni azokat, kik a remek Replikán dolgoztak. A valláspolitikai reformok is a románok kultusza ellen irányulnak. A romániai románok nem nézhetik ezt közönyösen. „Bizonyos, hogy senkisé gondol nálunk arra — farizeuskodik a L'Indépendance — hogy beleszóljon a szomszéd állam belügyeibe, de az is bizonyos, hogy Románia semmi esetre sem léphet baráti viszonyba oly állammal, melyben a román faj kiirtására törekednek, a mint az most Magyarországon tapasztalható. Akarjuk hinni, hogy Bécsben és magában Budapesten felfogják majd annak a politikának veszedelmességét, melyet most a magyar kormány követ a magyarországi románokkal szemben és kielégítő változásra határozzák el magukat, a míg nem lesz későn.

A vakáció.

Debreczen, július 8.

A francia családapa, ha negyedik gyermekkel is megáldja az ég, adómentességet kap; a párisi nép, melyre igaztalanul fogják rá a ledérséget, könnyű vért, a legelső rétegig valóság gyermek-kultuszának hódol. A város több pontján, a mesterséges tenyészlet minden pompájával ékeskedő parkok, sétahelyek, játszótérek vannak, hová 14 éven felülnek még belépni is tilos, mert mindez kizárólag a gyermekvilág, hogy benne napkeltekor napnyugtáig szabadon gyermek lelke s kedélye hamisítatlan, minden külső befolyástól vagy akadálytól ment megnyilatkozásával, pajzanságával kacagjon, daloljon, ugránozzék, játszó és birkozzék. Hangos is egy-egy ily párisi gyermek-kert egész nap az ezernyi apróság édesen eső larmájától s a bugyogós, plundrás kis frankok estenden boldog nevetés közt, kipirult arczokkal térnek meg szüleik gondozása alá.

Ime, a „művelt francia“, a ki megemeredett korában mintája az egész világon az udvariasságnak, finomságnak és etikettnek, szabadon minden korlát és feszessé chablon nélküli nevelkedik a gyermekkorban. A testmozgásra, a kedély felrissztására s mindenekelőtt a szabad

levegőre van ugyszólván kényszerítve zsenge éveinek legtöbb idejében. A nagyon találóan gyermekkertésznek is nevezett gyermeknevelésben ez nálunk az első princípium. A mennyi idő ezen kívül megmarad a naphól, azt fordítják a studiumra. Nálunk előbb jó a tanulás s aztán a gyermek-test gondozása, fejlesztése s üdévé, ruganyossá tétele. Megfordított rendje a természetnek: a fát, mielőtt kellőleg megszívta volna magát életnedvvel és ennek folytán megizmosult volna, máris hasznos munkára, gyümölcsözésre kényszeríteni!

Alkalmi ez az egybevetés épp' most mikor beköszöntött nálunk a „nagy vakáció.“ Péter-Pálkor bezárult minden iskola s a muzsafiak apróbb nagyobb serege szétbontva az édes otthon ölére, hogy teljes két hónapon át megsabaduljon az iskolapadok porától; a penzumok szigorú beemlézésétől s felmondásától, a mit diáknyelven tanári szekaturának hinak; a vaszigorúságú fejelemtől, mely alatt félénk, feszes és szótalan lesz a mi gyermekünk, még rosszabb, ha lassacskán, alattomos, álszenteskedő, képmutató, kivált a felekezeti iskolákban; s hangos zsvajjal ugrik le a kocsiról az otthonnak már kapujában, futkos „rendetlenkedik“ egész nap, elbuvik a méhesbe, nádásba, vagy a palánk alá s a papa dohányosztájából elcsent szűzmagyart a milligyertya itatóspapírjába göngyölve nagy deliciaival, egész szédülésig füstöli a szunyogokat. Am napközben nagyokat eszik, éjjel még nagyobbakat alszik, a másnapi szekunda nem háborgatja álmoképeivel és szeptemberben csupa öröm, csupa gyönyörűség csak ránézni is arra a piros-pozsgás, napstótt arczra, kerek idomokra, miket behoz a faluról s miket a tanév 10 hónapja alatt, többé-kevésbé újra elveszít az iskola falai s az iskolai fejelem sulya alatt.

Lám, két hónap kell csak hozzá, hogy a „jó vérű“ magyar gyerek reprodukálja a tíz hónap alatt megcsappant életerőt. E czikk egyébre nem is akar most rá mutatni. Nem bolygatjuk ez aikalommal szerencsétlen tanrendszerünk s az iskolázás fonákságának misériáit, testő oldalait Múskor terünk, időnk elég leend rá. Csak erre a két hónapra, nagy vakációra hívjuk föl minden szülő s minden gyermekbarát figyelmét.

Ha már egy év tíz hónapján át, nem úgy mint az okos francziák, vajmi csekély gondot fordítunk gyermekeink testére s valóságos szakadatlan szellemi tornán, küzködéson visszük át jövődönk reményességét s életünk legszebb, legfőbb reményét, legalább e két hó alatt jusson eszünkbe, hogy teste is van annak a gyermeknek, melyet tíz hónapon át kinoztunk s mely-

Az esküvői mise alatt egy titokszerű dal tölté be a templom boltíveit.

E dal nem volt más, mint „Clairette dala“ ügyesen átváltoztatva — misztikus jellegű dallamra.

A fiatal arra összerázkódott, fölismerve kedvenc zeneművének témáját.

— Szegény Luczien — gondola magában, — ezt nekem játszsa.

A reggelinél mindenki várta a művészt, hogy üdvözölhesse, de nem jelent meg.

Claire nagyon szomorú volt Luczien távolléte miatt.

Ugyanazon este elutazott férjével Fontanebleauban, nászutjuk első állomására.

Alig helyezkedtek el a pompás erdő szomszésgában levő vendéglőbe, Claire kikönyökölt az ablakon, hogy élvezhesse a szép tájat és a fenyők üdítő illatát és talán azért is, hogy — elrejttesse zavarát, mert először volt egyedül férjével.

Az éj csendesen, nyugodtan, komolyan borult a tájra, a lombok megmozdultak a szellők kedveskedése alatt, édes illat szállt az erdő felől s nem volt egyéb hallható, mint ama alig észrevehető meghatározhatatlan vész, mely úgy tűnik föl késő este, mint a nagy természet lélegzése.

— Tudod-e — szól — hogy nagyon nyugtalan vagyok Luczien miatt? Hátha beteg? . . . Távolléte fájdalmas volt s nem is bucsuzhattam el tőle.

— Feledj el mindenkit, — szól a szerel-

mes önzésével — mert minden gondolatodnak az enyémnek kell lennie!

És a kék éggel szemben, melyen a csillagok aranyos szegekként tündökölnék, a fiatal nő annak karjaiba borult, kinek szívét adta.

Ekkor egyszerre a csöndes éjben egy dal hallatszott, édesen, mint a panasz.

Claire fölrezzent szerelmi mámorából.

— Hisz ez Clairette dala! — kiáltott föl a nő. — Az én dalom!

— Ah! Ebből ismerem Luczien nemes szívét — folytatá tovább lelkesedéssel. — Meg akarja ünnepelni boldogságomat. Nászejemre szólaltatja meg hegedűjét . . . De úgy tetszik, mintha e dal szomorubb lenne!

— Képzeldés! — szólít Raul, becsukva az ablakot . . . Almodol galambom . . . Én nem hallottam semmit!

A fiatal nő még tovább hallgatódzott, de nem hallott semmit többé . . .

Azután a férj csókjai és ölelései alatt édesen aludt el.

Hajnamban, a szálloda mellett, melyben — későn — a szerelmi éj folyt le, egyik ösvényen az erdőre egy szétört hegedűn megtalálta Lucziennek még meleg hulláját.

A föl nem ismert szerelem utolsó kiáltását elnyelte a vastag függönye azon ablaknak, melyen kihajlott egy pillanatra a fiatal nő, mielőtt férje karjaiba dőlt.

És Luczien hegedűjének utolsó akordja, már csak az erdő madarait ébreszté föl . . .

nek üdölni, hónapig.

Zizáró vakáció. S ezt a rendet gyakran építik áldozatjuk helyéig. A legnagyobb helyt már előtt, hogy nagy ha csu nyujtott is közelebb j maguk is sok alól.

Ha m tárgyból is czal fogadj sem részese rongatja a nyólag az dót s az is lesz kész.

Hogy következzé hatalma a lán szorga lenül, igen szekundab hónapi erő. A vakáció sődnie kel ként, még lenebbül, a szüneti vizsik seh felfordítja bukott t fel nem n nem tanu tom, hogy kedvetlene

Főle ajánljuk okos népi ben, lebeg mikor ha megbukva a gyerek szórakozás sák első. Mert lehet erőlködés egy tanév helytelen hónap évet!

* A folium h disztermé 1. Ballet. G l u c k mér. 2. József. S 16-ik sz esóda! Hubai Je 4. a) „Elő pin. Elő nyek“ M Mari. 6. non“ dal Hilg e 8. b) „M l o n y i Jegyek könyvke

* Tegnap, sülésünk közt oly bevégzet. Az új p sikk a Po eddigi m fognak i inditanál színűbb, a „Köz program

nek üdülni, izmosodni kell. legalább vagy két hónapig.

Zárólag erre a célra volna rendezve a vakáció. S ugyan figyelembe veszi-e kellőképp ezt a rendeltetést minden szülő? Sajnos, elég gyakran éppen nem. A szülők, kiknek rengeteg áldozatjukba kerül a mai gyermeknevelés, mihelyt már egybe kell kötni az iskolázatással — legnagyobb részt csak azt tartják aggodva szem előtt, hogy az a gyermek mihamarább kijárja, vagy ha csak átushassa is mód nélkül hosszúra nyújtott iskolai kurzust s ez által a gyermek is közelebb jusson az önálló kenyérkeresethez, ők maguk is megszabaduljanak a nyomasztó kiadások alól.

Ha most aztán megbukik akár csak egy tárgyól is az a fiú, a gyermeket komor arcúval fogadják otthon, — az édes anyai csókban sem részesítik, hanem e helyett siránkozva pirogatja a rossz gyermeket a mama's szemrehányólag az apa. Mert hát veszít egy egész esztendő s az ispán ur fia teljes egy évvel hamarabb lesz kész.

Hogy ez a szégyen, meg ez a kár be ne következék, instruktor ur kerül a házba, teljhatalma alá adatik a rossz gyermek s a ki talán szorgalmasan tanul tíz hónapig is, de véletlenül, igen gyakran a tanár ur szeszélyéből is, szekundába pónáltaték, most megtoldja még két hónapi erősebb, feszültebb szellemi munkával. A vakáció alatt, mikor pihennie, játszania, erősödni kellene, tanulhat még több órát naponként, még kevesebb szórakozással, még kedvetlenebbül, mert a rossz gyermeknek nem jár ki a szünetidő szokott apróbb kellemetességei, nem viszik sehova, még a tányérját is igen gyakran felfordítják és őt magát sarokba állítják, ha a bukott tantárgyból kijelölt leckét szó szerint fel nem mondja az instruktor urnak. Mert ha nem tanultál a mikor kellett, majd megmutatom, hogy tanulsz most, szokta biztatni az elkedvetlenedett gyereket a gondos szülő.

Főleg ezeknek a szülőknek a figyelmébe ajánljuk most a francziák példáját; ennek az okos népnek a princípiuma a gyermeknevelésben, lebegjen szemük előtt, ha fiaikra néznek mikor hazakerülnek nagy vakációra, még ha megbukva is, s ha szemlátomást látják, hogy az a gyerek nagyon is megkívánja a pihenést, a szórakozást és üdülést, ennek szükségét tekintésük első sorban, ne a veszendőbe menő évet. — Mert lehet, hogy az a gyerek tán nagy önmegérőlködéssel helyreüti a szekundát s nem veszít egy tanévet, de az meg bizonyos, hogy éppen e helytelenül felhasznált, rendeltetésétől elvont két hónap miatt elveszít majdan tíz évet!

Irodalom.

* **A Jászai-Hilgerman-Polonyi művész-trifolium** holnap, július 4-én a „Bika” szálloda dísztermében tartandó hangversenyének műsora: 1. Ballet-részlet az „Alceste” dalműből, szerző Gluck-Saint-Saens. Előadja Polonyi Elemér. 2. „Jehova”. Költemény, írta Kiss József. Szavalja Jászai Mari. 3. a) „Aria a 16-ik századból” Alessandro Stradella. b) „Bölcsődal” Mozart. c) „Hagyj álmodni szerelemtől” Hubai Jenő. Éneklő Hilgermann Laura. 4. a) „Etude” Paganini-Liszt. b) „Scherzo” Chopin. Előadja Polonyi Elemér. 5. „Költemények” Musset, Kiss József. Szavalja Jászai Mari. 6. a) „Ismered ama hont” Thomas „Mignon” dalműéből. b) „Őszel” Franz. Éneklő Hilgermann Laura. 7. a) „Berceuse” Grieg. 8. b) „Magyar ábránd” Polonyi. Előadja Polonyi Elemér. Kezdeté esti 8 órakor. — Jegyek előre válthatók László Albert könyvkereskedésében.

* **A pártviszályok és a hírlapirodalom.** Tegnap, megbízható helyről eredt fővárosi értesülésünk szerint a függetlenségi párt két frakciója közt oly nagy a feszültség, hogy mindkettőnél bevégzett tény a külön pártközlöny alapítása is. Az új politikai napilapok, egyik az Eötvös-, másik a Polonyipárt elveinek propagálása céljából, eddigi megállapodás szerint már az őszszel meg fognak indulni. A harmadik pártközlönyt Ugronék indítanak ötödmaguk számára; ám ennél valószínűbb, hogy a harmadik budapesti új napilap a „Köztelek” lesz, tulnyomólag közgazdasági programmal. A vadászát, alkalmas újságírók

(Budapest ma már keveset „termel”) és előfizetők után, máris erősen folyik a vidéken.

* **„Történetek a szürke világból”** cím alatt tizenöt elbeszélésre hirdet előfizetést Ujlaki Antal, debreczeni születésű rokonszenves és tehetséges hírlapíró, a „Szabadság” segéd-szerkesztője Nagyváradon. — A kötet Laszky Armin nyomdatulajdonos kiadásában izléses kiállításal, 15 iv terjedelemben fog megjelenni. Előfizetési ára 1 frt (két korona), mely szerző címére Nagyvárad „Szabadság” szerkesztősége küldendő. Ajánljuk a tehetséges fiatal író kötetét a közönség figyelmébe és pártfogásába.

Különlék.

* **A legszentebb ügy érdekében.** A felvidéki magyar közművelődési egyesület ügyvezetősége legközelebb magyar ajku evang. egyházközségekben magyar énekes könyveket osztott ki, melyeket a győri evang. egyház igen mérsékelt áron adott el az egyesületnek, most pedig a róm. kath. vallású, az iskolában magyarul megtanult ifjuság között nagy számban osztat ki magyar imakönyveket. — Ezen imakönyvekből a Szent István társulat elnöksége 40 százalékos ármérséklést engedélyezett és további árendedést helyezett kilátásba. A turóczi-szentmártoni közgyűlés kétségtelenül ezen aktív magyaranyu folytatását fogja elhatározni, annak hordereje megbecsülhetetlen, mert a magyarosításnak tót vidékeken éppen az egyik legfőbb akadálya, hogy az iskolában elsajátítottak azt a felerődültek gyakorlatát híján ismét elfelejtik.

* **Ösmagyar emlékek kutatása.** Az országos régészeti társulat mozgalmát indított meg arra nézve, hogy az egész országban ásatásokat végezzenek a honfoglalás korabeli és ösmagyar emlékek föl kutatása végett. A munkálatokat a társulat fogja vezetni. A közoktatásügyi miniszterhez kérvényt nyújtott be egyúttal a társulat, hogy a kutatások segélyezésére költségvetésébe évenként néhány ezer forintot vegyen fel.

* **Pénzhamisító oláh pap.** Csegez, aranyostordamegyei község oláh lakossága e hónap 26-án csudálatos eseményre ébredt: a pópát, a gör. keletiek templomának lelkészét, lánczra verve kísérte négy csendőr végig az utcákon. A megijedt lakosság első percében azt hitte, hogy a zsarnok magyar állam martírára akarja tenni az ő pópájukat is, mert erősen dolgozott ő is a magyarok ellen, de gyanus volt az a körülmény, hogy a pópa mellett — szintén lánczra verve — három oláh cigány is ballagott a csendőrök szuronyai között; később azután — mint levelezőnk írja — megtudta mindenki az elfogatás és bekísérés okát. A cigányok ugyanis a tiszteletreméltó pópával egyetemben nyolczvanhét darab hamis ezüstforintost gyártottak. A tordai törvényszékhez kísérték be őket és egyelőre ennek börtönében, cigány czinkosai társaságában elmélkedhetik a lelkész a jövőben tartandó egyházi beszédei fölött.

* **Esküvő elől a halálba.** Zimonyban tegnapielőtt Hönig József odavalló postatiszt a bécsi személynovat kereké elé vetette magát. A teljes erővel robozó vonatot, bár a vonatvezető már száz lépésnyi távolságból észrevette a sineken fekvő embert — már nem lehetett megállítani és a szerencsétlen postatisztnek már csak szétromcsolt holttestét találták meg. Hönig jegyben járt egy zimonyi előkelő családból való leánnyal és az esküvőnek az öngyilkosság napján kellett volna megtörténnie. Az öngyilkosság híre nagy feltűnést keltett Zimonyban. — Hogy mi vitte Höniget az öngyilkosságra, — azt nem is sejtik.

* **Agyonvert tanár.** Brutális elégtételt vettek maguknak a félegyházi diákok Czeglédy István tanárjukon, mert ez, szerintük igazságtalanul járt el a klasszifikálásban. A hatodik osztály tanulói tegnapielőtt a bizonyítványok kiosztása után rálestek a szigoru tanárra s úgy megverték, hogy a szerencsétlen ember most élet-halál között fekszik. Az orvosok nem is hiszik, hogy életben marad. A diákokat elfogták s a fiatalok bevallották, hogy Czeglédyt azért verték meg, mert nagyon igazságtalan volt. Vajjon ezek közül a hős ifjak közül megy-e valamelyik a tanári pályára?

* **Rövid hírek.** A királyné ma Gasteinba Mikes grófnő udvarhölgy és Nopcsa báró főudvarmester kíséretében érkezett. Az időjárás győ-

nyörű. — **Levágta a fejét.** Közeg szomszédságában fekvő Ostoroson Letner Mihály földműves éles kaszával lefejezte magát. Egy vakondkót akart leütni s a pengéjével fölfelé tartott kasza oly szerencsétlenül csapódott a nyakába, hogy feje egészen elvált a törzstől. — **Fölfüggesztett pönztáros.** A visegrádi átkelő vasuti állomás pönztárosi teendőjével megbízott K. E. vasuti gyakornokot, — mint a Pesti Napló írja — fölfüggesztették állásától, mert 70 frtnyi hiánynak jöttek nyomára. — **A londoni magyarok ajándéka Teck herczegnőnek.** A londoni magyar kolónia ajándékként egy magyar gyártmányu ebédlő-készletet adtak a Teck herczegnő tiszteletére rendezett kerti ünnepeken. — **Vidéki színiélet.** Veszprémy Jenő jól szervezett színtársulata ma fejezte be előadásait Balassa-Gyarmaton. A társulat néhány előadásra Surányba megy, majd Pöstyénbe, hogy az ott épült új arénát megnyissa. — **A fürdők látogatottsága.** Szliácson a fürdővendégek száma eddig 261. — Marilla völgyben, mint levelezőnk írja, lassan érkeznek a vendégek. — A szászabányai leg és víz fürdőt levelezőnk látogatottnak mondja.

Fiume Debreczenben.

Debreczen, július 3.

Eltávoztak hát közülünk fiúmei barátaink, testvéreink. Elvitték magukkal emléket, élénk emléket a mi testvéri szeretetünknek, mely oly bőven nyilatkozott meg, hogy vendégeink elragadtatásukban nem tudtak kifejezést adni örömmüknek, elismerésüknek.

Ime, az a sokat hánytorgatott hidegség, — mondhatnók közönye Debreczen városa lakosságának, lehámlott rólunk és igaz, őszinte szeretettel, bensőséggel nyílt meg mindnyájunk szíve, midőn keblünkre öleltük, szeretetünk teljességével elhalmoztuk őket.

Elvitték emléket testvéreink szíveikben annak, hogy Debreczen városának hagyományos vendégszeretete nem hagyomány, — hanem valóság, a legderűsebb, fényes valóság, melynek méltó módon kifejezést is tud adni és adott is.

Tagadhatlan, hogy kedves, szeretett testvéreink látogatásának állampolitikai tekintetben is nagy fontossága van; azok, kik a magyarságnak, a magyar állameszme egységes voltának megtagadását, elvitatását tüzték ki feladatuknak; azok, kik még mindig nemzetiségi kérdést csinálnak abból, amit állami közjogunk biztosít nekünk, — ma bizonyára meghunyászkodva, elröstelkedve huzódnak félre az elől a nagy, lavinaként növekvő tömegétől a szeretetnek, annak az őszinte lelkesedésnek, melylyel fiúmei testvéreink magukat magyaroknak, hazánkbelieknek vallották.

Debreczenben való időzésük alatt annyi sokszor volt alkalmuk kifejezést adni ennek, hogy a tagadók, kik a sötétben ólálkodnak, bizonyára hosszú ideig nem fogják megkísérelni a további akcióit. Politikai jelentősége mellett ránk nézve fontosabb annak a társadalmi életre kiható fényes sikere. Nem fogjuk elfeledni soha, itt fog lakozni szíveinkben az az igaz, őszinte lelkes szeretet, melylyel fogadták a mi megnyílt szíveink testvéreinket; valamint ők sem fogják felejtetni, hogy az a kézzsoritás, az az elragadtatás, melyet éreztünk, midőn az üdvözlő jelenet, három napon keresztül a vendégszeretet minden kitüntetésével fogadtuk őket, ép oly bensőséggel, magasztos testvéri szeretetünk tularadó érzelmeivel teljes, — mint a minő fájdalmas volt az a kézzsoritás, az a testvéri, baráti csók, melyet velük váltottunk búcsúzáskor a mai nap reggelén.

Mi első sorban fiúmei testvéreinknek fejezzük ki őszinte, szívből eredő köszönetünket, hogy alkalmat nyújtottak annak a bemutatására: hogyan képes megnyilatkozni ennek a conservatív debreczeni lakosság szeretetének égető melege,

hogyan tud lelkesedni akkor, midőn testvéri érzelmeinek kell kifejezést adni.

És a lezajlott nagy ünnep után is, melyet testvéreink látogatása, köztünk időzésének pár napja avatott azzá, — szívünkben a lelkesedés hevével, a visszaemlékezés fölemelő hatása alatt, nem mulaszthatjuk el, hogy forró köszönetet mondjunk mindazoknak, kik ünneppé, fényes ünneppé emelték a vendéglátás három napját. Köszönetünk, elismerésünk szól első sorban **Simonffy Imre** kir. tanácsos, polgármesternek, a ki az ő szeretetteljes, tapintatos, körültekintő gondosságával, mint az ünneptartó város feje, mint a rendezőbizottság elnöke, a legparányibb részletekig fényesen sikerült, páratlanul álló fényes fogadtatás rendezésének minden szálát erős kezében tartotta.

Hálás elismerésünk a rendező bizottságnak, annak minden egyes tagjának. Fáradságot nem ismerő lelkes buzgalma, odaadó, szeretetreméltó működése, tapintata biztosítja neki az elismerést és érdemet.

A midőn elhangzik az „Isten veletek” ajkainkról, ki kell, hogy fejezzük Debreczen városa lakossága előtt őszinte elismerésünket azért az igazán tüneményes szerzetért, melylyel paradicsomná varázsolta városunk minden zegézugát; és azért a lelkesedésért, melylyel keblére ölelte fiumei testvéreinket. E gáncsot nem tűrő elismerés mellett küldjük a magyar tengerpart lakosainak, testvéreinknek, rokonai üdvözetünket és azt a kívánságot, hogy az az egyesülés, melylyel egybeforrott Fiume és Debreczen egymáshoz való ragaszkodása, szeretete, legyen örök időnkig tartó, állandó.

Eljen Fiume! Éljen Debreczen!

A lefolyt ünnepekről lapunk tudósítói a következőket jelentik:

Diszebéd a Bikában.

A hortobágyi kirándulásról haza érkezett fiumei vendégeket az állomáson nagy közönség várta és fogadta; lelkesedésében szünni nem akaró éljenzéssel, tapssal, kalap és kendő lobogtatással üdvözölte. A vendégek egyrésze a kíséretükben lévő, vagy az állomáson rájuk várakozó, előzőekenységükben határtalan házigazdákkal kocsikra szállottak; míg más részük a debreczeniekkel közel kétezzer főre menő csoportot alkotva a fiumei városi zenekar indulói mellett Debreczen város színeit viselő lobogó alatt vonultak be a városba.

Az ablakok telve voltak, az utakat ellepte a nép; a lelkesedés hangján szünetlenül zúgott. — Evviva Debreczen!
— Evviva Fiume!

A bevonuló csoport egyenesen a Bika szállodába ment, a hol a zene az udvaron foglalt helyet. A fiumei vendégek kíséretükben városunk előkelőségeivel a díszterembe terített asztalok mellé vonultak. Négy százhusz személyre, hat hosszú asztal mellett terítették fel s pontosan, az előírásához híven három órakor vette kezdetét a diszebéd.

Az asztalfőn gróf **Degenfeld József** főispán, jobbra mellette **Ciotta** a Fiume város főpolgármestere, balra **Gelletich** alpolgármester foglaltak helyet. Közvetlen mellettük **Simonffy Imre** polgármester, — **Dall Asta** ügyvéd, **Dr. Wolafka** püspök, **Rásó Gyula** áispán s végig az asztaloknál közbe-közbe zárva a fiumei vendégeket — városunk nagy és intelligens osztálya.

Köröskörül a páholyok egész a zsufolásig meg voltak tömve s az ebéd folyamán támadt lelkesedésben bőven osztozott a páholyok intelligens közönsége is. Azt a lelkesedést azt a nagy örömet, fesztelenn jó kedvet látni kellett, lélni, kimondani is nehéz volna azt. Most, hogy vége van, most, hogy fiumei vendégeinknek is csak emlékében él — úgy tűnik fel mint egy lehetlenségbe játszó édes szép álom.

Mikor ez a nagy, ez a diszes társaság az asztalok mellé ült, mikor a polgármesterek első zajos éljenzése véget ért, a páholyok egyikébe

szorult **Rác Károly** zenekara a **Rákóczy** indulót kezdte játszani. Mintegy varázsütésre emelkedett fel a mi kedves fiumei vendégeink, zajos, frenetikus tapsvihár tört ki, a hatalmas éljenzés viszhangozva zúgott a terem oszlopos emelvényei között.

Ezután vette kezdetét a diszebéd, melyen az étlap a következő volt:

Fehér csiga leves.
Bélszín-sült borsóval stb.
Liba és borju cotelett
Creme rizs felfújt.
Fagyalt.
Fekete kávé.

Borok:

Ermelléki óbor, Bakar, Egri vörös, Szamorodni. A különben elegánsul rendezett ebéd második fogásánál gróf **Degenfeld József** főispán emelkedett fel, hogy az első pohárköszöntőt elmondja. Vele együtt felállott a diszebéd rész vett diszes társaság minden tagja. A főispán felköszöntőjét az első magyar emberre, a királyra mondotta, melyet riadó éljenzéssel fogadtak. **Simonffy Imre** polgármester a városunk minden egyes lakója előtt kedvesen látott fiumei vendégekre, élükön **Ciotta János** Fiume város polgármesterére üritett poharat. Erre **Ciotta** polgármester olasz nyelven válaszolt. E válaszában Fiumének Magyarországhoz való tántoríthatatlan hűségét hangsúlyozta, Debreczen, annak minden lakóját és **Simonffy Imre** polgármestert éltette. **Balogh Ferenc** hosszabb figyelemre méltó pohárköszöntőjét Fiume kormányzójára gróf **Batthányi Lajosra** mondotta.

Nagy lelkesedést, többször megújuló éljenzéssel idézett elő **Dr. Wolafka** a Nándor püspök beszéde. Pohárköszöntőjét a fiumei magyar dalárdára mondotta, hangsúlyozva azt a hazafias missziót, amelyet a dalárda a magyar dalokkal, az azok iránt támasztott lelkes érdeklődéssel Fiumében végez. Beszédének végével frenetikus tapsvihár tört ki, amely a fiumei vendégek részéről megkétszereződött, mikor a püspök hatást ébresztő hangon olaszul is beszélt a fiumeiekhez. A hazafias irányú beszédet olyan kitérő lelkesedéssel fogadták a fiumeiek, hogy a székre állottak fel, magasan lobogtatták az asztalkendőket és szünni nem akaró éljenzéssel, riadó „Evvivák”-kal feleltek arra. Növelte s megkétszerezte azt a lelkesedést, hogy a zene az olasz néphymnuszt játszotta.

Majd **Dr. Popper Alajos** D'All Asta fiumei ügyvédet olaszul köszöntette fel, mint a ki teljes odaadással vezette a fiumeiek debreczeni hazafias kirándulását. **Fietzer Ferenc** fiumei tüzoltó főparancsnok magyarul szólott a nagy társasághoz. Lelkesedéssel említette meg, hogy a fiumeiek át vannak hatva kedves magyar hazánk szeretetétől. Beszédét a következő szavakkal végezte: „Eljen szeretett magyar hazánk, éljen Debreczen!”

Márk Endre a fiumei hölgyekre, **D'All Asta** olasz nyelven, melyet **Kőrössy László** a „Magyar Tengerpart” szerkesztője tolmácsolta magyarul — a nagy, a hatalmas, az egységes „Magyarországra” mondottak lelkesült hangon felköszöntőt. **Gelletich** fiumei alpolgármester magyarul tartotta meg beszédjét Debreczen város jólétére és nagyságára.

Komlóssy Arthur: **Csokonai-kör** névben: „Szeretne Petrarca zengzetes nyelvén beszélni. Csokonai szellemét hívja segítségül, ki a szép olasz nyelvet bírta és művelte s a következő mondattal végzi beszédét: „Un evviva in nome del circolo Csokonai ai fiumani!”

Nagy hatást keltett **Dr. Bakonyi Samu** pohárköszöntője is. Láttá — ugymond — a Hortobágyon, hogy a fiumei kedves vendégeinket nem csak az utazás öröme lelkesítette — de lelkesítette az is, hogy a nagy pusztaságon a magyar szabadság szimboluma tündöklött előttük. Ezért érez erőt, ezért vesz bátorságot, hogy egy mindnyájunkra nézve fontos, hazafias irányu kérdést felvessen — ezért érez bátorságot felhívással járulni a fiumeiekhez, hogy azok s Debreczen város közös küzdelmével egy megoldhatatlan kérdést a megoldás stádiumába vihessenek. Debreczen szavának, akaratának — volt, van és lesz sulya. **Törvényhozásunk** — megoldhatatlanul hagyta Fiume hová tartozását. A legdiadalmasabb eredmény volna,

ha Fiume Debreczenel közösen, vállvetve még a milleniumi ünnepekig odahatna, hogy Fiume közjogi helyzetét rendeznék. Riadó éljenzés zárta be a hazafias irányú és lelkes beszédet.

Felköszöntőket mondtak még **Nikola** a ki effendi török konzul, melyben a törököknek a magyarok iránti rokonszenvét hangsúlyozta. **Berghofer** a fiumei magyar daloskör nevében a debreczeni dalárdát éltette. **Birgstaller** fiumei mérnök, mint aki magyar lányt bír feleségül mint aki erre mindenkor és mindenhol büszke lesz, a legmagyarabb lányokra, a debreczeniekre üriti poharát. Nagy hatással éltette **Cziffer Nándor** az olaszok között élő nagy hazánkfíát, — **Kossuth Lajost** — a melyet a diszes társaság a fiumeiek riadó éljenzéssel fogadtak.

A diszebéd alatt folyton nőtt, emelkedett a kitünő hangulat s kevés idő múltán a lelkesedés tetőpontjára hágott. — Növelte ezt az is, hogy a zene folyton hazafias, magyar darabokat adott elő.

A fiumei daloskör az olasz hymnust énekelte el nagy hatással, majd a zene „Isten áld meg a magyrt” játszotta, amelyen az egész társaság felállott s a teremben minden ajk együtt énekelte. Végül zajos, szünni nem akaró tapsvihár, lelkes éljenzés egymást váltotta fel. — A két város lakói testvéri ölekezésben, határtalan lelkesedésben hagyták el a termet.

A fiumei vendégek lenn, a lépcsőház előtt sorba állottak s megvárták **Dr. Wolafka** Nándor választott püspök-plébánost, a ki egyetlen beszéddel hódította meg őket. Mikor a püspök lejött a lépcsőn, egyszerre körülfogták, lelkesedésükben szünetlenül éljenztek; boldog aztán az volt aki megölelhette, vagy homlokon csokolhatta a püspököt.

Dr. Wolafka a nem győzte eléggé köszönni ezt a kitüntetést és boldogan szoritott mindenki kezét. A fiumeiek körülfogva őt az olasz néphymnuszt éneklése mellett kísérték kocsijához, ahol zajosan, hosszan éljenztek a nagytömegbe összegyűlt közönség előtt.

A fiumei vendégek a kíséretükben lévő debreczeniekkel ezután sétát tettek a városba s este a nagyerdei vígadóban rendezett dalestélyen ismét együtt találtak óriási közönséggel őket.

Hangverseny a nagyerdei vígadóban.

Ezer, meg ezer ember vonult ki már délután a nagyerdőbe, hogy hallója, látója legyen annak az impozáns hangversenynek, mely fiumei testvéreink tisztelőtére, a fiumei magyar daloskör javára egy forintos belépti-díj mellett volt megtartandó.

Mondanunk sem kell, hogy a város összes előkelőségei találkát adtak ott a fiumei testvéreknek. Hosszu kocsisor robogott a szép erdei fason, az esőtől pormentessé lett uton végig, ki az erdőbe. A közúti vasut minden kocsija, zsufolásig megtelt és mire a hangverseny kezdetének meghatározott ideje elérkezett, nemcsak az óriási terem telt meg előkelő közönséggel, de a folyosók, sőt a kert maga is.

A hangverseny program szerint folyt le. Első száma volt a **Rác Károly** zenekara által előadott „Bánk-bán” nyitány, — melyet **Rác Károly** ügyes dirigálása mellett a zenekar oly szépen pointirozva játszott, hogy a közönség lelkesen megtapsolta.

Utána a fiumei magyar daloskör lépett a pódiumra, rokonszenves tapssal és élénk éljenzéssel fogadtatva a közönség által. **Brand Edé** karnagy vezényelte a **Szicíliai népdalt**, melyben **Sforzina** Máté tenor-szólót énekelt. Szünni nem akaró éljenzés, fölhangzó taps jelezte a közönség elragadtatását.

Midőn végre a taps és éljenzés kissé szünni kezdett, előlépett **Márk Endre**, a debreczeni dalárda elnöke és rövid beszéd kíséretében megkoszoruzta a fiumei daloskör lobogóját.

A harmadik számot **Zichy Géza** gróf „Szerenádjá” képezte, melyet a fiumei magyar daloskör és a debreczeni dalárda **Mácsay Sándor** karnagy vezérlete és **Steinacker Sándor** zongora kísérete mellett együttesen, nagy lelkesedést kelteve, adott elő.

Ezután fölépett az emelvényre egy kifejezésteli arcú, herculesi természetű fiatal fiumei:

Enrico Simonich. A hegedűt megszólaltatja és a Paganini féle thémát oly szép oly művészi módon interpretálta, hogy a közönség tomboló tetszés nyilvánítására meg kellett a számot toldania. — Sarasate Pál „Czigány dalait” játszotta olyan bravuros technikával, hogy ennél különbet csak Thomson Caesártól hallottunk. — Utána dr. Krössy Kálmán olvasta fel a fiumeiekhez intézett szép ódáját, nagy lelkesedést kelteve.

Ráczy Károly zenekara játszott ezután magyar népdalokat, mely után a fiumei daloskór szép énekszáma következett, Rieger Bucsudalát advan elő. Miután még a debreczeni dárda Ziegler nép-dal egyvelegét nagy tetszéssel elénekelt, a műsort a fiumei magyar daloskór éneke zárta be, egy keringőt adva elő, melyet a közönség lelkesen megtapsolt.

A hangverseny után nagy része a diszes, nagy társaságnak vacsorához ült, mely idő alatt a tereméből kitakarították a székeket és azután kezdődött a táncvizigalom, mely reggelig tartott. **A honvéd-émlék és Csokonai-szobor megkoszoruzása.**

A fiumeiek tiszteletére rendezett ünnepségek vasárnapi programja délelőtt 10 órakor vette kezdetét két igen szép, lélekemelő mozzanattal.

Reggel 10 óra felé már csaknem teljesen tömve volt az emlék-kert s különben is már a kora reggeli óráktól csak egy hullámozott a közönség városunk fő utcáján fel és alá.

Olyan mozgalmas, eleven képet nyújtott Debreczen, a mi a legnagyobb ritkaság számba megy nálunk.

Az emlékkerti utak csak kevés közönségnek tudtak helyet adni, ahhoz képest, hogy — különben is vasárnap lévén, — mily sokan akartak közvetlen szem- és fültanulni lenni a valóban a lelkes hangulatú koszoruzási ünnepélynek.

Az ünnepélyt a fiumei és debreczeni dal-egylet együttes éneke nyitotta meg, melyet a jelen volt nagyszámú közönség harsány éljenzéssel tüntetett ki.

Az ének elhangzása után Fletzer Ferencz fiumei iparos, elszavalta magyar, majd olasz nyelven a Vörösmarty „Szózat”-át.

Micsoda szóval vagy kifejezéssel tudnók tolmácsolni azt a lelkesültséget, azoknak a tuláradt sziveknek igaz felbuzdulását, mellyel ezeket a szavalatokat fogadta a testvérré olvadt Fiume és Debreczen közönsége.

Mi volt az az ujjongás, mi az a lelkesült tombolás?!

A tuláradt szivek, lánggalobbant érzelmek kitörése, mely édes harmóniába olvadt össze s ez a két örömköltés hangzott a légtérben: **Éljen Fiume! Viva Debreczen!**

Mikor lecsillapult a lelkesültség s elhangzottak egy pillanatra az éljen kiáltások, Lengyel Imre fellépett a már megkoszoruzott honvéd-émlékhez s mintegy köszönetét fejezte ki a fiumeieknek egész Debreczen nevében igen szép beszédet mondott.

Eddig tartott a koszoruzási ünnepély első része.

Innen, az emlékkertből, a fiumei polgári zenekar játéka mellett átvonult a közönség a szomszédos Csokonai kertbe, hogy fiumei kedves vendégeink előre kifejezett akaratuk folytán a Csokonai szoborra is koszorút helyezzenek.

A szobor körül a Csokonai-kör választmányára csaknem teljes számban Vértesi Arnold elnök vezetése alatt, — fogadta a fiumeieket.

A megkoszoruzási ünnepély itt is az egyesült testvér dalárdák énekével kezdődött, majd Dr. Dall'Assta Szaniszló lépett elő s olasz nyelvű beszéd kíséretében óriási babékoszorút helyezett Debreczen költőjének szobrára.

A beszéd után felhangzó evvívák és éljenek elhangzásával Krössy Sándor tanár nagyobb szabású beszédet tartott, melyben különösen az olasz Metastasionak és Tassónak Csokonaira való hatásáról értekezett. A magvas, — művészi koncepciójú beszéd egész terjedelmében következőleg hangzik:

„Mélyen tisztelt nagyérdemű gyülekezet!

A magyar kikötőváros olaszajku lakossága áll itt a szobor talapzata körül.

Nemcsak a nagy szellemek iránt tartozó tisztelet, nemcsak irodalmunk fényes alakja ünneplésének vágya vezette erre lépteinket; ide sietünk, mert a nagy költő emlékének hatása alatt legjobban érezzük, mi az, a mi a magyar

nép s hazánk olaszajku lakóinak szívet oly szilárd kötelékekkel fűzi össze.

Sokan talán különösnek fogják találni, hogy a város főgyökere magyar lakossága és kies tengerpartunk olaszajku polgárai között Debreczen városának ezredéves multjában érintkező pontot keresve: éppen nemzeti irodalmunk klasszicizmus korai legzamatosabb magyarsága s legeredetibb magyar költőjének Csokonai Vitéz Mihály ércszobrán állapodunk meg.

Ha azonban csak futó pillantást vetünk is irodalmunk történetére, meg fogunk győződni, hogy költészetünk kimagasló alakjai, eredeti tehetségei mind összeköttetésben állanak azzal a hatalmas szellemi áramlattal, mely Petrarca felléptétől kezdve a római és görög kultúra vívmányait az összes művelt népek részére hozzáférhetővé tette.

Két óriási alak magaslik ki régibb irodalmunk történetéből, a Csokonai előtti időből: Balassa Bálint br. és Zrinyi Miklós gróf. Amaz a versalaknak reformátora; öröksépségű költeményeinek címéből tisztán kiviláglik, hogy valamint az összes körülöttünk lakó népek költészetét, úgy a viruló olasz költészetet is alaposan ismerte s hogy az olasz versek zengzetessége is befolyással volt reá, midőn a régibb, hosszú sorokat rövidebb és dallamosabbakkal váltotta fel. Emez, Zrinyi Miklós, a keresztény eposz és a magyar hadi tudomány megalapítója; ő is az olasz irodalom iskoláját járta; Tasso és Machiavelli a mesterei; s csakis így, a népek műveltségének multjára támaszkodva, válhatott oly káprázlatosan fényes csillagá irodalmunk egén.

Zrinyi után egész Vörösmartyig költészetünk legkiválóbb alakja Csokonai.

És mit tapasztalunk e tekintetben. Emlékeztünk elől elvonul a nagytrató ifju rövid élete. Látjuk a debreczeni kollegium fiatal növendékeit, a mint itt a magyar szó és érzés tengerének közepette, hol ezred év óta csak az erre vetődő vándor ajkáról hallani élő idegen szót, ő jövődő hivatásnak előérzetében önszorgalmából neki fekszik a zengzetes olasz nyelv tanulmányának. Látjuk a főiskola legjelesebb hallgatóját, a mint maga koré gyűjté ifju társait, hogy az olasz irodalom élvezetében részesítse őket. És látjuk az ifju költőt, a mint az előadás zengzetességére törekedve, Metastasio dalamos mellodramáit tartalmas műről fordíttatja.

Való igaz, hogy olasz tanulmányok iskolául szolgálnak neki; eredeti munkába nem veszt át belőlük semmit sem, mert a költői felalásban kifogyhatatlan, csak a nyelvész dalamosságára nézve vesz példát olasz tanulmányából, az is igaz, hogy valaminthogy híres főiskolai mestereit, a Budaiakat és Kovács Józsefét hirben és dicsőségben messze tulszárnyalta, úgy Metastasiót is maga mögött hagyja a költői benső eredeti alkotások tekintetében. De azért mégis figyelemre méltó mozzanat ez Csokonai életében, mert fejlődésére élénk világot vet, úgy, hogy önkénytelenül felvevődik a kérdés: mi bírta rá, ki adta az igénytelen debreczeni ifjunak az eszmét, hogy a nagy olasz lantos példáján kepezze magát jövő hivatására? Bizonyára a református iskolánkban vivott szellem adta meg neki a renaissance jelszavát: „a d f o n t e s”, a forrásokhoz térjünk vissza!

Műveltsége eredeti forrásaihoz, a régi görög és római kulturához akart Csokonai közelebb férni, midőn a klasszikusok tanulmányozása után lelki szükségük tanulmányozása után lelki szükségét érezte annak, hogy a latin műveltség legközvetlenebb folytatásával, az olaszszal is megismerkedjék.

Az a rokonérés, melyet Debreczen nagy fia, a gazdag olasz irodalom iránt tanusított — jól mondja Dall'Assta Szaniszló N. ur — előkészítője volt azon őszinte szeretetnek, a melylyel ma Fiume olaszajku honfitársaink iránt az egész magyar haza viselkedik.

Midőn ezennel az olasz rinascimento, a renaissance eszméje debreczeni képviselőjének, a zengzetes nyelvű Metastasio, a halhatatlan Tasso dalos ajku magyarzójának, Debreczen város fiának — s az egész haza büszkeségének, — Csokonai Vitéz Mihály fényes emlékének hazánk olaszajku fiainak nevében, a magyar kultúra iránt való kitüntetésük és őszinte hazaszeretetük hervadhatlan jeléül koszorúval áldozunk: buzgó fohászadás kél szíveinkből: Legyen ez, a magyar tengerpart örökzöld babér-ligetei, állandóságának

örökké hű jelképe; a mi hazaszeretetünk állandóságának példaképe.

Legyen örökké tartó Debreczen nagy fiának, a nemzet költőjének kultusza Kárpátoktól az Adriáig. Mert Csokonai emlékének élni kell! és élni fog, míg nemzet él a négy folyam s a Quarnéro partjain. Éljen is Csokonai emléke! Éljen a szent haza!

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Vértesi Arnold a Csokonai kör nevében köszönetet mondván a koszorúért, körülbelől a következő beszédet tartá:

„Mint a Csokonai kör elnökének nekem jutott a szerencse, hogy megköszönjem az önök szives megemlékezését. Az a szép koszorú, melyet kegyeletük jeléül ami nagy költőnk szobrára hoztak, annál kedvesebb nekünk, mert oly messze földről hozták, hol egy meriföldnyivel odább már idegen partot locsol a tenger.

Örömmel győződünk meg, mily mély gyökeret vert a hazafi érzés ott távol Magyarországot szélső határán. Mert a hazafi érzés sugalta önöknek ezt a nemes gondolatot, hogy megkoszorúzzák halhatatlan költőnk szobrát. Az a meleg hang, melylyel önök költői kifejezést adtak érzelmeiknek, hasonló meleg vízhangra talált szívünkben.

Ez a látogatás, Fiume polgárainak megjelenése Debreczenben, valóban a testvérisülés ünnepe e közös haza két egymástól távolos lakossága közt. S önök nem fejezhették be azt méltóbban, mint midőn eljöttek hódolatukat bemutatni a magyar génius egyik legtisztább képviselője iránt, ama nagy költő iránt, ki nemcsak a szerelem dalnoka volt, hanem a hazaszeretet dicsőült apostola is.

A Körösi ur által elmondottak után, az ő szép és beható irodalomtörténeti fejtegetése után nem akarom bővebben jellemezni Csokonait, csak egyet kívánok megjegyezni. Benne egyesültek a magyarság mindama tipikus vonásai, melyekre mindig büszke; de megtaláljuk benne az idegen műveltség becsülését is és ő aki legmagyarabb költője volt korának, buzgón tanulmányozta a külföld nagy költőit, lelkesedett műveikben s önöket talán közelebbről érdekelheti, hogy különösen az olasz irodalomból sokat lefordított.

Legyen ez a koszorú melyet önök ami nagy költőnk szobrára helyeztek, jelképe a testvériségnek köztünk. Eher vadhatnak e koszorú levelei, de valamint nem hervad el annak dicsősége, kinek emlékére e szobrot emeltük, úgy nem szabad elhervadni soha a szeretet szálainak, melyek bennünket egymáshoz fűznek.”

Zugó éljenzés követte ezt a hatalmas beszédet, mely után a koszoruzási ünnepélyek végét értek. A fiumei polgári zenekar játéka befefejezése után a közönség lelkes hangulatban szétoszlott.

A délelőtti folyamára előre megállapított terv szerinti program nem volt. Fiumei vendégeink ezen — ugyszólván — szabad délelőttüket arra fordították, hogy megtekintsék városunk nevezetesebb épületeit.

Egyes társaságokban a szállásadók és rendezők vezetése alatt bejárták az egész várost s kedves vendégeinket igen kellemesen lepte meg, hogy mindenütt a legszívélyesebb fogadtatásban részesültek.

Megtekintették templomainkat, hol a vezetők mindenütt magyarázatokkal szolgáltak.

Meglátogatták az öreg kollegiumot is, hol különösen a könyvtárban és muzeumban időztek hosszasabban vendégeink.

Magyarázatokkal szolgáltak Balogh Ferencz és Harmath Gergely tanárok, kik egyzersmind kalauzolták is a látogatókat.

A déli órákban többen látogatták meg a színházat is, hol kellemes meglepetés várt vendégeinkre.

A mint felvonták a vasfüggönyt, ott állott előttük Fiume, majd Velence látképe ügyes dekorálással.

Lelkesült éljenzéssel fogadták a képeket. Majd bemutatták a vendégeknak a villám-lást és mennydörgést.

Ezzel a színházi látogatás véget ért. Fiumei vendégeink nagy része otthon, a szállásadójánál ebédelt.

Simonffy polgármester ebédje. Tegnap délután egy óraker a Bika szálloda külön éttermében Simonffy Imre polgármester husz teritékű ebédet adott, amelyen je-

Jen voltak: Gróf Dégenfeld József főispán, Ciotta János polgármester, Dal' Asta ügyvéd, Szorkolai S á g y Gyula üzletvezető, gróf Dominich, Nikolaki effendi fiúmei török konzul, Milcenich, Maderspuch, Gerbár, Donát fiúmei vendégek Dr. Király Ferencz országgy. képviselő, Sesztina Lajos a kereskedelmi és iparkamara elnöke, Vértessy Arnold, Végh Gyula alkapitány stb.

A kitűnően, jó kedv mellett folyt barátságos ebéd étlapja a következő volt:

Barna leves.
Halak.
Szelet, zöld paszulyal stb.
Malacz pecsenye s rántott csirke compottal.
Pudding.
Fagyalt.
Jardinetto.
Borok:
Érmelléki ó bor.
Bakar.
Egri vörös.
Pezségő.

Az ebéden nem volt vége-hossza a pohárköszöntőknek sem. Az első Simonffy Imre kir. tan. polgármester az ő kedves vendégeire mondotta. Majd a társaság üdvözlő sürgönyt küldött Ikervárra Batthányi Lajos gróf, Fiume város kormányzójának. Az üdvözlő sürgöny, melyet Ciotta és Simonffy polgármesterek írtak alá, Debreczen és Fiume városok közönsége nevében szólott és leghőbb óhaját tolmácsolja a két város közönsége ölekezése alkalmával abban, hogy Batthányi Lajos gróftól Fiuménak s hazánk örömeire a Mindenható sokáig éltesse.

Megható jelenet következett ezután. D'Al Asta ügyvéd, a fiúmei kirándulás rendezője állott fel. Leikesedéssel tartott beszédét egy kérelemmel végezte, amelyet Simonffy Imre Debreczen és Ciotta János Fiume város polgármesterehez intézett. E kérelem abban kulminált, hogy a két polgármester, a két város lakossága nevében ölelje át egymást, és ezt mindnyájan úgy fogják tekinteni, mintha a két város lakói ölekezének.

Ciotta János és Simonffy Imre polgármesterek a társaság lelkes éljenzése közben állottak fel, átölelték, megcsókolták egymást és a lélekemelő pillanatban a meghatottságtól könnyezve borultak össze.

A zene „Isten áld meg a magyart” játszotta — s kűnn, a városháza előtt ezernyi sokaság lelkes éljenzése épp e pillanatban hatott el idáig:

— Eljen Fiume!
— Eljen Debreczen!

Ez a megható, ez a megindító pillanat lelkes örömben tört át s a debreczeniek, ölekezve a fiúmeikkel csatlakoztak a népünnepélyre kivonuló díszes menethez.

A népünnepély.

Már délután három órák, a városháza udvarán felállított nyitott pénztárnál ember-ember hátán tolongott, hogy jegyhez juthasson, míg az egyesületek saját lobogóik alatt csoportosultak.

Elöl a fiúmei s debreczeni daloskörök lobogóik alatt, majd a munkás dalárda s az összes debreczeni egyesületek zászlóik alatt abc sorrendben állottak fel. Kűnn a városháza előtt beláthatatlan néptömeg várakozott, hogy kíséreléssel csatlakozzék az impozáns menetnek.

Négy órák a fiúmei városi zenekar hazafias indulói mellett indult meg s vonult ki városágos diadal utban a díszes menet, mely a magasan lengetett zászlókkal, a töméntelen néppel festői képet nyújtott.

Diadal útja volt ez a menet a fiúmeieknek, végig a városban, ki a nagyerdőre, ahol a korszolozó tér szabad területén állottak fel. A tűzoltóság köröskörül kordont húzott s a nagy néptömeget kívül a kordonon szoritotta, míg belől a fiúmei vendégek a részükre fenntartott üléseken foglaltak helyet. A feldíszített csarnok előtere, a tarka sokaság impozáns látványt nyújtott.

Öt zenekar egyszerre játszotta a Rákóczy indulót riadó éljenzés, frenetikus tapsvihar között. A városi a fiúmei dalárda és munkásdal-egylet lobogójuk alatt csoportosálva énekelték el Mácsy Sándor karmester vezetésével: „Házadok rendületlenül, Légy hiva a magyar!”

A szabadon hagyott tágas területen

ekkor tűnt fel a főiskolai tornázó ifjuság csoportja, kik elvonulva a fiúmeiek előtt, kiváló ügyességüket előbb a súly emelésével — majd nyújtón, a korlátlan és a bakon mutatták be. Minden egyes mutatványt nemcsak a fiúmeiek elragadtatása és tapsvihara, de az ott ezer és ezer főre menő debreczeniek lelkes éljenzése kísérte.

Majd, hogy a jól sikerült tornázásnak vége szakadt, utról utra szedték a társaság. Erdekes, nyüzsgő, eleven csoportokba olvadt menet haladt egyik nevezetességtől, vagy látnivalótól a másikhoz. A diorámát előntötte a nép, a debreczeni emléksátrak előtt a fiúmeiek tolongtak.

Epp oly érdekes, mint a milyen kedves képet árult a figyelmes szemlélő elé, ha a mézeskalácsos sátrak, a Laczi konyhák, a Makkhetes korcsma előtt elhaladt. Mindenütt, mindegyiknek megvolt a maga vendége s a debreczeni specialitásokért különösebben érdeklődő fiúmeiek határtalan örömmel, élvezettel ültek a Laczi-konyhák kecskelábu asztalai mellé, hogy ott a ropogásra sült fonatos, a Laczi-pecsenye és a debreczeni vinkó mellett töltsenek néhány kellemes percet.

Üde, tiszta levegő volt a déli eső után, az ég tiszta képével örült, a ragyogó nap fényével mosolygott le a lelkes tömegre.

A vígadó és lövölde előtti téren ember-ember hátán tolongott. — Az asztalok tömve voltak s felváltva a fiúmei zenekar s a Magyaritestvérek zenekara játszottak magyar darabokat.

Mikor Simonffy Imre polgármester karonfogva Ciotta János polgármesterrel megérkeztek, a fiúmei zenekar a Rákóczy indulót játszotta. Kitérő éljenzés, riadó tapsvihar vegyült az induló lelkesítő hangjába, úgy hogy a lelkesült tömeg háromszor ujrátá meg. Valóságos diadal útja volt ezután a két polgármesternek s a kíséretükben haladó fiúmeieknek. Mindenütt, mindenfelé zúgó éljenzéssel fogadták őket, melyre a polgármesterek kalapemeléssel s viszont éljenzéssel válaszoltak.

A vígadó előtt hosszú asztalok mellett a fiúmeiek s házigazdái mulattak s villanyozta a kitűnő kedvet a Magyar zenéje is.

Este kitűnően sikerült tűzi játék mulattatta az erdő parkjaiból összesereglett nagy, közeli h u s z e z e r e m b e r r e tehető közönséget. Nem egy tűzijáték mutatványért hosszasan és zajosan tapsolták meg a rendezőt. Majd ömlött a néptömeg a tölgyfűzerekkel és lobogókkal dúsan díszített vígadó nagytermébe, ahol reggelig tartott fesztelen kedélyhangulatban a táncmulatság. A fiúmei vendégek együtt táncoltak a debreczeniekkel s bemutatatták, de egyúttal bele is vonták őket az olasz néptáncba, a monferinába.

Gyönyörködtető látvány volt a táncvígálmom ömlő emberáradat közepette, lelkesítő a kitűnő hangulatban mulató vendégsereg.

Isten veletek!

Ma reggel virradóra a fiúmei zenekar búcsú utat tartott a város utcáin, hazafias dalokat játszott az összesereglett s a zenekart nyomon követő debreczeniek előtt.

Kevéssel nyolcz óra előtt kocsis kocsis után haladt az állomás felé s a járókon a város intelligens közönsége sietett búcsút inteni a fiúmeiek fele.

A perron, a tágas előtér egészen megtelt; közel ötezer ember, a város intelligens férfiai hölgyei foglaltak ott egész a szorongásig helyet. A fiúmei vendégek könyezve, ölelkezve a debreczeniekkel nagyon nehezen váltak meg tőlünk — nehezen mi is, mert bennük igaz lelkesedéssel élő magyar honfiakat láttunk és ismertünk meg. Olyan nehéz, olyan fájó érzéssel hagyják itt — ugymond — ezt az igaz, ezt a vendégszeretében utólráhetlen magyar várost, annak minden lakosát.

A búcsú nehéz perceiben lelkesedést öntöttek a zenekar hazafias indulói s gyakran fel-fel ujjalt a kitérő, zúgó éljenziadal.

Mikor a csengettyű harmadik jelzést adott, a vonat éles fűtve átrezgett a levegőben, leirhatatlan lelkesedésben lobogtatták kendőiket a vonatot zsuflóságig megtöltött fiúmeiek, hosszan mindaddig éljenztek a debreczeniek s válaszul rá a fiúmeiek, míg a vonat ki nem robogott az állomásról.

A nagy és fényes ünnepségeket ölelkezés-

ben, eőokban méltó búcsú, méltó „Isten veletek” zárta be.

A látogatás emléke szép s az körünkben örökké élni fog.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„DEBRECZENI HIRLAP”
pártoktól és kormánytól egyaránt független politikai napilapra.

A Debreczeni Hirlap előfizetési ára:

Égész évre 10 frt.

Fél évre 5 frt.

Negyed évre 2 frt 50 kr.

Előfizethetni helyben a kiadóhivatalban K u t a s i Imre könyvnyomdájában, valamint T e l e g d i K. Lajos kereskedésében, vidéken pedig postahivatalok útján.

N A P I H I R E K.

Határidő naptár.

Nagy sétahangverseny vasárnap és ünnepnapon d. u. 5—9 óráig a Margit-fürdőben.

Museum a kollegiumban a közönség számára nyitva van vasárnaponként 10 től 12-ig délelőtt.

Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva pénteken 11-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban, Hétfőn, Szerdán és Szombaton d. u. 8—6-ig nyitva.

A kir. ítélő tábla hivatalos órái d. e. 8—12-ig, d. u. 2—5 óráig. — Az igtató, kiadó hivatal és az irattár nyitva d. e. 9—11, d. u. 8—4 óra közt; vasárnap és ünnepnap d. e. 10—11 óra közt.

Augusztus 7—15. Országos vásár.

Október 2—10. Országos vásár.

— Személyi hírek. A kereskedelmi miniszter megbízásából dr. Szendrei János miniszteri titkár és a kiállítás előadója, kit Debreczen városa közönsége a „Csokonai-kör” felolvasó estélyén tartott élvezetes előadásból előnyösen ismer, — több óra terjedő körutra indult az országba, hogy összeírja a kiállítás történelmi esoporija számára a történelmi és régészeti, műtörténeti és hadi emlékeket. — A miniszter rendeletileg fölhitva Debreczen város hatóságát az előadó támogatására. — Ugyancsak a kereskedelmi miniszter felkérésére a vallás- és közoktatásügyi miniszter 6 heti tanulmányuttra küldte dr. V á l i Béla miniszteri fogalmazót, a „Szinművészeti Lapok” szerkesztőjét, a végből, hogy a vidéki városok levéltáraiban, muzeumokban és magánosoknál levő magyar vonatkozású szinművészeti és zeneművészeti régi ereklyéket az 1896. évi millenniumi kiállítás részére fölkutassa. E célból dr. V á l i Béla már e hét folyamán Debreczenbe érkezik, hogy a város és főiskola levéltárában, illetve könyvtára- és muzeumában, az ereklyéket a kiállítás részére fölkutassa. — R e v i c z k y István tábornok a 80. honvéd gy. dandárparancsnoka rokonai látogatása végett Nagyváradra utazott.

— Boczkó Sámuel, rendőr főkapitány, ki egészségének helyreállítása céljából harmincz napra terjedő szabadság idejét a trencsén-teplizsi fürdőben töltötte, — tegnap nejevel együtt városunkba haza érkezett s már a tegnapi népünnepélyen is megjelent. Hivatalát — melyet távolléte alatt B e é r Kálmán III. kerületi rendőrfőkapitány vezetett, — a mai nappal ujra elfoglalta.

— Főispán és regényíró. Lapunk egyik előző számában i y czim alatt megjelent ujdonságunk vonatkozólag T u r y Albert ur, h.-szoboszlói polgármester az alábbi helyreigazítást küldte be hozzánk, melyet annál inkább szivesen közlünk, mert nem akarjuk, hogy derék szomszéd városunk képviselőtestülete olyan színben tűnjék föl, mintha egyetlen egy ellenzéki hang is képes lehessen emelkedni akkor, midőn érdemekben gazdag, buzgó és magas képzettségű főispánunkat diszpolgárává akarják megválasztani. — A polgármester ur levele a következő: „Becses lapja folyó évi 148-ik számának „Főispán és regényíró” czim alatt megjelent közleményre vonatkozólag, helyreigazításul megjegyzem, hogy Hajdu-Szoboszló város folyó év jun. 25-én tartott közgyűlésében, először Gróf Dégenfeld József főispán ur választott meg egy hangu lelkesedéssel a város diszpolgárul, azután lett Jókai diszpolgárul meg vá-

lasztva eg
egyhangul
rosi képvis
nak másik
ványát vis

— D
város első
sár díszel
mintegy t
G a l l e t
voltak. A
László t.
és Kir á
tűnő ebéd
lekes har
felköszönt
debreczen

— I
A kereske
Hajdume
magyar k
kedőinek
kimerítő
vatsl adt

— I
kedden d
nácsterm
a tagok
váltak. (K
elnökség.

— I
tegnap v
sét. Soka
tisztéleté
a közgyű
vendők e
vállalkoz
mint a k
nak távo
hogy az
monopol
tűni tov
oly ipar
figyelem
egészség
hatunk r
tetnünk,
Valóban
tegnapi
há figyel
dalokat
érdek ál
körülme
rendkívü
nem nag
megalak
közgyűl
vált Ján
Péter, E
Jónás, E
József,
Gunszt
Ede, N
György,
Ferencz
József.
elnöke
fejezi k
s miutá
értelmé
pittatot
letében
Felolvas
tárgyal
fogadta
ság kül
tóság r
Richárd
dor, D
niel, G
rencz,
felügye
gyel In
tagokk
közgyű
létén,
meggy
kezelés
témbe
sunkba
nyeket

— I
detlen
vonat

lasztva egy beadott indítvány folytán, ugyancsak egyhangulag, a mennyiben Borbély Gábor városi képviselő a Jókai diszpolgárra választásának másik közgyűlésre halasztása iránti indítványát vissza vonta.

— **Diszbed.** Vecsey Imre, Debreczen város első aljegyzője tegnap délben saját lakásán diszbedet adott. Fiumei vendégeink közül mintegy tizenhatan vettek részt az ebéden; Galletich alpolgármester és neje is ott voltak. A városi tisztikar részéről: Ábrahám László t. főügyész, Körner Adolf tanácsnok és Király Gyula aljegyző vettek részt a kitűnő ebéden, melynek folyama alatt mindvégig lelkes hangulat uralkodott. — Nem volt hiány felköszöntőkben sem. Éltették a fiemeiket és debreczenieket egyaránt.

— **Iparosok és kereskedők névjegyzéke.** A kereskedelmi miniszter tegnap Debreczen és Hajdumegye törvényhatóságainak megküldte a magyar korona országai iparosainak és kereskedőinek czim- és lakjegyzékét. A pontos és kimerítő jegyzéket az országos statisztikai hivatal adta ki.

— **Közgyűlés.** A Gönczy-egyesület holnap, kedden délelőtt 9 órakor a városháza nagy-tanácstermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok s az érdeklődő közönség újból meghívatik. (Külön meghívó nem adatik ki.) — Az elnökség.

— **A debreczeni faáruraktár szövetkezet** tegnap vasárnap tartotta meg alakuló közgyűlését. Sokan azt hitték, hogy a fiemei vendégek tiszteletére rendezett ünnepélyek izgalmai között a közgyűlés nem lesz határozatképes s a kárörvendők előre örültek, hogy hajótörést szenvedünk vállalkozásunkban. — Azonban úgy a kishitűek, mint a kárörvendők csalatkoztak, mert városunknak távol dolgozó értelmes iparosai belátták, hogy az egyesületben rejlik a siker, hogy az eddig monopoliumot képező fakereskedők visszaéléseit túrni tovább nem lehet és hogy a fakereskedés oly iparág, mely városunkban eddig kellőleg figyelembe nem vétetett s végre, hogy a mostani egészségtelen viszonyoktól csupán úgy szabadulhatunk meg, ha a helyett, hogy viasoktól vezetünk, magunk vesszük kezünkbe a vezetést. Valóban nagy erkölcsi nyereségnek tekinthető a tegnapi közgyűlésen a szövetkezet megalakulása, ha figyelembe vesszük, hogy nemcsak oly akadályokat sikerült leküzdönnünk, melyeket az önérték állított a közérdek elébe, hanem hogy oly körülmények között, midőn városunk figyelme rendkívüli ünnepségek által lekötve volt, habár nem nagy számú, de annál ügybuzgóbb tagokkal megalakíthattuk ezen közhasznú intézményt. A közgyűlésen jelen voltak: Rössler Richárd, Horváth János, Szabó Dániel, Lengyel István, Szabó Péter, Bodnár József, Barna Tamás, Kestenbaum Jónás, Erdei Ferencz, Wachtler János, Liptay József, Gaál Ferencz, Horváth István, Tóth Béla, Gunszt Ernő, Csóka Pál, Kovács József, Serly Ede, Nagy Sándor, Szöllősy Sándor, Pethő György, Gaál János, Sántha György, Szatmáry Ferencz, Tóth Lajos, Vadon Sándor és Dr. Orbán József. — Rössler Richárd a szervező bizottság elnöke üdvözlőlvén a megjelent tagokat, örömet fejezi ki a felett, hogy a tagok ily szép számban s miután konstatálja, hogy a kész alapszabályok értelmében a közgyűlés határozatképes, megállapított, hogy 27 tag 387 üzletrész képviselőiben van jelen s a gyűlést megnyitja. — Felolvastatt azután az alapszabály s a pontokat tárgyalás alá vétetvén, csekély módosítással elfogadtatott. Majd a jkőny hitelesítésére bizottság küldetett ki. Ezután következett az igazgatóság megválasztása. Megválasztottak: Rössler Richárd, Horváth János, Serly Ede, Nagy Sándor, Dinnyés Gyula, Horváth István, Szabó Dániel, Gáll Ferencz, Schwartz Vilmos, Csapó Ferencz, Vadon Sándor, dr. Orbán József. — A felügyelő bizottság tagjává megválasztottak Lengyel Imre, Nagy Ferencz, Lovász János, pótagokká: Kovács József és Erdei Ferencz. A közgyűlésnek más tárgya, mint az alakulás nem lévén, elnök az ülést bezárta s a tagok azon meggyőződésben oszlottak szét, hogy helyes ügykezelést kitartó munkásság mellett egy ily intézménynek vetették meg alapját, mely városunkban a fakereskedés terén ödvös eredményeket hozand létre.

— **A mozdony alatt.** Tegnap délután rendetlenül gyors vonatjاراتokkal közlekedett a kisvonal s az utcán, különösen a főtéren csopor-

tokba olvadt közönség félve is húzódott félre. A szerencsétlenség még sem volt kikerülhető; eltekintve attól, hogy a mozdony nem egyszer siklott ki, borzalmas jelenet is történt. Kiss Lajos faraktári munkást a főtéren elütötte a vonat s tizenegy lépésen át a mozdony alatt vonszolta. Kinos izgatottsággal futott össze s tört ki lármába a nép; megdöbbenő volt, hogy csaknem egy óra hosszáig ott feküdt a szerencsétlen a mozdony alatt kinos bizonytalanságban élet és halál között. A vonaton nem volt emelő gép, a nép zugott, lármázott s felakarta a szerencsétlen ember felől dönteni a gépet, hogy azt kiszabadítsa a folytó gőzfelhő és a kerekek közül. Később Rikl Géza házatól hoztak emelő gépet s azzal feszítették fel a mozdonyt. A szerencsétlen munkást úgy húzták ki a mozdony alól véresen s a mi feltűnő szerencse a szerencsétlenségben — életben. Fején és jobb karján szenvedett zúzódások s további ápolásra a kórházba szállították.

— **Selyemtermelés.** A hajdumegyei tanterület kir. tanfelügyelősége következő felhívást küldött mindazon iskolákhoz, melyek a növénydekek közügyességének a selyemtermelésnek fejlesztésére a leolyt tanévben kísérletet tettek. Az iskola utján kiosztott selymérték termékét az összes s. gubómenyiséget hajlandó vagyok — több helyről nyilvánított felhíváshoz képest — elfogadni és a szegszárdi selyembaváló hivatalhoz elküldeni, ha: a) fojtott állapotban; b) egy iskolaközsegből egyszerre; c) a termelők szerint elkülönítést nélkül, egy dobozban vagy kosárban, pontosan megvérvé; és d) legfőlebb folyó hó 11-ig szállíttatnak hivatalomba. A kiosztás, ápolás, termelési siker és jövőre kilátások felől, valamint az eperfa — és cserje — készletéről egyidejűleg jelentést kérek.

— **Szemes ember.** Régen megmondták azt, hogy szemeseké a világ, de igaz is! A szombati, hortobágyi kirándulás alkalmára rendkívül nagy mennyiségű evő eszközt szállítottak ki. Hogy, hogy nem: egy paraszt embernek vágya támadt az evő-eszközök után. És megmutatta, hogy ő — szemes ember, a ki minden alkalmat fel tud használni arra, hogy szerezen magának valamit. Egy alkalmas pillanatban elesett körülbelül 20 pár evőeszközt, de rajta vesztett, mert megcsipték vele és mindjárt melegebe el is vették tőle.

— **Rendkívül siketült arczkép** kellett feltűnést Kíller Ede piac-utcai butorkereskedő kirakatában. Az arczkép egy a város társadalomban jól ismert férfiut ábrázoló életnagyságu térképben oly híven, oly jellemzően, hogy szakértők és nem szakértők, az élők ismerősei és nem ismerősei egyaránt csodálattal állanak meg a kép előtt. A képet Pálffy József főreáliskolai rajztanár festette, a kinek már több festményével találkoztunk helybeli kirakatokban és a kinek néhány jobb műve a fővárosi kiállításokon is megfordult. Reméljük, hogy az ambíciózus fiatal festő e sikerén felbuzdulva, gyors léptekkel fog előhaladni, egyszersmind kívánjuk, hogy Debreczenben is legyen elegendő alkalma szép tehetségének gyakorlására és kifejtésére.

— **Késelő paraszt.** Már bizony jól benn az éjszakában történt, talán hajnalodni is kezdett, mikor Kovács Gergely betámolygott a külső soron a Fülöp-féle jó hírnévnek örvendő bormérésbe. Sokan ültek már ott szerte-széjjel az asztaloknál, a kik úgy érezték mindnyájan, hogy valami huzza lefelé a fejüket, mert beleszállt az a jóféle bor ital. Kovács is helyet foglalt s egy ideig békében üldögélt a boros üveg mellett. De nem sokáig! Valami Óri Tóth nevű paraszt ember odaszólt hozzá egy másik asztaltól. Belekötött. Rőgtön meg volt adva a jel a háborukodásra. A bortól áztatott és öntözött kebel nem sokáig tudja azt túrni, ha sértegetik vagy olyasmit beszélnek róla, a mi nem igaz. Egyszer csak azon vették észre a többi higgadtabb természetű, kevésbé harcziás vendégek, hogy két ellenkező egymásnak rohant s dühös veredés fejlődik ki. A végkifejleszt aztán úgy oldotta meg Óri Tóth, hogy előrántotta a kését és azt teljes erővel az ellenfél arczába ütötte. — Rőgtön elborította a vér. Ez még nem volt elég a vérengző embernek. Egy kegyelem dőfést adott Kovácsnak. —

A torkába szurt, de szerencsére úgy, hogy a géjét és nemesebb szerveket nem sértett meg. Az épen ott levő biztos rőgtön intézkedett, hogy a szegény áldozatot beszállítsák a kórházba. A késelő paraszt persze szánta-bánta a tettét, a mit részeg fővel elkövetett.

— **Az „Iparoskör“** által f. é. Junius 25-én — 10 évi fennállásának házi ünnepélyével összekötve — tartott nyári táncvigalma alkalmával a pénztárnál következő felülfizetések tétettek: Rössler Rikárd ur 10 frt. Szikszay Lajos ur 4 frt. Horváth János, Szedlák József, Serli Ede urak 3—3 frt. Kaszanyitzky Endre, Zidor Lajos, Ábrahám László, Márk Endre, Jóna Dániel, Bauez Ignátz, Spiegel Sámuel, Rosenberg József, Berger Jenő, Sesztina Lajos, Szabó Péter, Dr. Király Ferencz urak 2—2 frt. Papp József, Szabó Kálmán, Hankusz Károly, Keszit N., Zichermann Hermann, Lőrincák László, Vadon Sándor, Feki Máttyás, Holczapfel József, Nagy József, Biczó Jánosné, Gönczi Eudréné, Jobkagy Imre, Blattner Kálmán, Móricz Bertalan, Irányi Béla, Bisutka Gábor, Szentesi Jánosné, Dézsi Lajos, Riesz Henrik, Dr. Glück N., Niházy László, Kiss Mór, Somogyi Gyula, Benka Jánosné, Huber József, Károlyi Sándor, Veréb Imre, Náday Rezső, Blattner Gyula, ifj. Trenka Gottlieb, Hrabéczy Antal, Biczó Gyula, Barta Mihály, Ormódy Lajosné, Harsányi István, Leidenfrost Ármán, Némethi József, Tóth János, Piros Béla, Schaf János, Keszler Jakab, Gr. Dégenfeld József, Gaál Elek urak és urak 1—1 frt. K. J. ur 50 kr. Összesen 91 frt 50 kr. Fogadják a fenn elősoroltak iparos körünk részéről hálás köszönetünket. A rendezőség.

Legujabb.

— A „Debr. Hirlap“ ered. távirata. —

Eötvös Károly beszámolója.

Budapest, július 3. (Érkezett 11 óra 20 perc.) Eötvös Károly tegnap tartotta N.-Kőrösön beszámolóját. Társaságában mentek gróf Károlyi Gábor és Hermann Ottó képviselők. Eötvös beszédében kifejezte, hogy ő volt az első, a ki kimondta, hogy Rómának nem engedhetnek befolyást. Az államot csak a maga érdekeirért szabad kormányozni, másért nem! a ki más okból akar törvényt hozni, az vagy zsarnok, vagy hazaáruló vagy mindakettő. A főpapság kezéből minden polgári hatalmat ki akar venni; erősen megtámadja Apponyit, — ki semerre sem tart, tétlenül nézve a pártok dulakodását, — lesve azokból a kikerülőndő prédára. Kosuth mindenben igazat adott neki. — Eötvös után Hermann Ottó, Károlyi Gábor és Horváth Ádám és beszéltek.

A székelyföldi iparmúzeum megnyitása.

Budapest, július 3. (Érk. 12 óra 30 p.) A székelyföldi iparmúzeum tegnapi megnyitásának ünnepélyére odaérkezett Lukács Béla minisztert roppant közönség várta Maros-Vásárhelytől a pályaudvaron, hol Geréb polgármester üdvözölte. A miniszter kíséretében odaérkeztek: Abonyi Emil és Gaál Jenő min. tanácsosok, Felszeghy és Szerényi iparfelügyelők, Bethlen Balázs gróf és Sigmund Dezső képviselők. A miniszter behatóan megsemmélte a múzeumot, meglegedésének adva kifejezést s ígérve a kormány támogatását a székely érdekekért.

Teutsch püspök meghalt.

Budapest, jul. (Érk. 2 ó. 15 p.) Teutsch Dániel György lutheránus szuperintendens tegnap este Nagy-Szebenben 76 éves korában meghalt.

Üdvözlöt Debreczennek!

Hogy a mi kedves fiemei vendégeink a távolban is ránk gondolnak, legjobban bizonyítja a következő távirat, melyet ma délután vettünk: „Szolnok, pályaudvar. Szivélyes üdvözlöt Debreczen város egész polgárságának. Campacci György magyar ember“.

1706. sz.
1893.

Építési árlejtési hirdetmény.

A nagytek. m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóságnak folyó évi Junius hó 26-án 7111/IV. sz. a. kelt elrendelése folytán, a nagylétai m. kir. dohánybevéltő hivatalnál levő kincstári épületek helyreállítandók, valamint egy új deszkakerítés felállítandó.

A költségvetésileg 3382 (háromezer-háromszáznyolcvankét) forint és 91 krral előszámitott, — leginkább ács-szakmába vágó, tehát tulsúlyban faanyagokat igénylő munkálatok biztosítása czéljából, alólírt kir. felügyelőségénél folyó 1893. évi Julius hó 13-án, versenytárgyalás fog tartatni, melyhez az előlirt kellékekkel ellátott írásbeli zárt ajánlatok, az említett napon déli 12 óráig elfogadtatnak.

Az építési munkálatok leírása, az előmért, terv és költségvetés, ezen felügyelőségénél betekinthetők.

Debreczen, 1893. Junius 30.

A m. k. dohánybevéltő felügyelőség.

A Telefon

hálózatba való belépés megkönnyítése czéljából rövidebb időre is lehet előfizetni.

A díjak lejjebb szálitása is tervbe véte-tett s többen közösen egy állomásra is elő-fizethetnek.

Bővebb felvilágosi-tás nyerhető a telefon vállalat központi iro-dájában Kossuth (czeg-léd) utca 31. sz.

DEBRECZENBEN, piacz- és nagyhatvan-utca szegletén levő saját házam földszinti helyiségeiben berendezett

NAGY VASBUTOR-RAKTÁRAMBAN

Kaphatók: GYERMEK-bölcők, ágyak, kocsik. Egész szobatelszerelések.

KERTI-székek, asztalok és lóczák, villagóriák vasállványból, vízhatlan vászontető- és oldalakkal.

FÜRDŐ-kádak minden alakban.

JÉGSZEKRÉNYEK és üveghűtők.

HORGANY-tényezett szoba- és konyhafel-szerelések.

PERONOSPORA fecskendők az elismert legjobb rendszerben.

PORCELLÁN-kályhák és kandallók, eredeti BUDWEISSI gyártmány, — a continensen első minőségben.

A szegedi műtrágyagyár részvénytársaság képvisellete.

Határozott legolcsóbb árak.

Képes árlap ingyen és bérmentve.

TÓTH GYULA

vasnagykereskedő,
DEBRECZENBEN.

Valódi ORVOSI MALAGA-SECT

a klosterneuburgi cs. és kir. vegyikísérleti állomás vegyelemzése szerint jó valódi malaga a legkitűnőbb erősítő szer gyöngékedők, betegek, gyögyulófélben levők, gyermekek stb. részére; verszegénység és gyomorgyöngeség ellen kitűnő hatása. — Egész es fél üvegekben, törvényesen letéteményezett védjeggyel. Spanyol bor-nagy kereskedés VINADOR.

Bécs. Hamburg. Továbbá különféle kiváló finom külföldi borok eredeti töltésben és árakban kaphatók: Debreczenben: Katz L. ur borkereskedő, Varga L. kereskedő, Fehér Herman Arany-Bika szállodájában, Alter Sándor Corso-kávéházában, Lendlbauer Káimán Angol-királynő kávéház és Weichinger K. Hungária kávéházában.

POPP-tele

EXTRATIS CONCENTRÉES.

Ujdonságok! Illatszerek zsebkendőnek!

Popp-féle világhírű illatszerek különlegességek.

ALPESI IBOLYA, FEHÉR NAPRAFORGÓ, GYÖNGYVIRÁG, PERSA LILJOM, JÁCZINT, MOHARÓZSA,

előkelő és kedvelt illatok üvegcakékben ára 1.25, 1.40, 1.50 és 2.— frt.

Ujdonságok!

DAMARA kedves illatu és Orchideából nyert erős illatu.

ESSENCE of COEOGINA, Előmért és általánosan kedvelt illatu zsebkendőkre.

POPP-féle családi transparent szappan igen habzó, sokáig tartó és kitűnő minőségű szappan, drbja 20 kr. tetjia 2 frt.

POPP-féle SAVON de FAMILLE pompás minőség, francia módon készítve, különösen ajánlatos családok körében állól, használatra. Drbja 15 kr. tetjia 1.60.

Anatherin-szájviz

Dr. POPP J. G. cs. és kir. osztr. magyar és görög udv. fogorvostól Bécsben, Stadt Bognergasse Nr. 2. A legkitűnőbb szer csuzos fájalmakban, gyuladárknál, a fog-hus daganatai- és sebeinél, fölolvasztja a létező fogkövet és megakadályozza annak új képződését, az ingó fogakat a foghús erősítése által szilárdítja s midőn a fogakat és foghúst minden ártalmatlan anyagoktól megtisztítja, a száznak kellemes frisséget kölcsönöz és már rövid használat után eltávolítja a kellemetlen szagot. 1 nagy palack 1.40 kr. 1 közép 1 frt és egy kicsi 50 kr.

Növényi fogpora rövid használat után a fogakat vakító fehérkékké teszi a nélkül, hogy ártalmát volna. Ára dobozonként 63 kr. Illatos fogpasztája a szájüreg és fogak ápolása és fenntartására a legkitűnőbb szer, darabja 35 kr. Fog-olma, igen gyakorlasi s a legbiztosabb szer a lyukas fogaknak önölmozására. Ára dobozonként 1 frt.

Dr. Popp növényszappana.

Határozottan egyike a legkedveltebb és legkedvesebb pipere szappanoknak, egy szép, bársonyfinom és fehér arczbőr elnyerhetésére ezen szappan igen alkalmas az arczbőr tisztítására, bőrkiütés, bőrvizszketeg, sömör és daganatok eloszlatására stb.

Ára 30 kr.

Kapható DEBRECZENBEN: Dr. Rotschrek, Emil, Murakózy K., Mihalovits I., Tamássy K. Örvényi O., Balázs L., Tóth Béla, Szilágyi F. M. gyógyszerárakban. Csanak J. Szent-királyi Tivadar, Weisz S. Schwarz B. Gerébly F. kereskedésében. — Hadház: Farkas gyógyszer. — H.-Böszörmény: Ray L. gyógyszer. — Szoboszló: Szabados I. gyógyszer. — Diószeg: Vadaj gy. — Szatmár: Dr. Lengyel M. gy. Bossin S. Literati A. gy. — N.-Kálló: Urszinyi K. gy. — Tisza-Lók: Rab P. gy. — Munkács: Tráler gy. — Szinyér-Váralja: Gerber E. gy. — Nánás: Kovács Gy. — Karczag: Báthory gy. — Derecske: Belitzany gy. — B.-Ujfalu: Tamássy G. gy. — Nagyvárad: Nyiri G. Racsok F. Ember I. gy. Janky Antal, Huzella A. uraknál. — Nagykároly: Jelinek, Füleky O. gy. — Nyiregyháza: Szopka A. Lederer O. gy. — N.-Bánya: Hanzulovits gy. — Somlyó: Ruszka Ignác és Társa. — Tokaj: Reiner D. gy. — B.-Ujváros: Taaffer K. — Madaras: Jung K. gy. — Csáth: Székely A. gyógyszer. — S.-A. Ujhely: Reichard testvérek és Deutsch Janos. Ruday A. gyógyszerészknél, valamint minden nagyobb illatszertárban, gyógytárban, drugoistánál és finomabb üzletben és Bécsben a készítőnél. Bogner gasse Nr. 2.

Kérjük határozottan Dr. POPP gyártmányait és ne fogadjunk másokat.